

PENZIJNÍ SYSTEMY

Igor Böhm, Petr Král

OBEČNÉ
VLASTNOSTI

Dělení podle druhu financování

- Průběžné financování (PAYG).
- Prostředky jsou vybrány od aktivní populace a okamžitě použity na výplatu.
- Odolává změnám ekonomických předpokladů.
- Náchylný na demografické změny.
- Fondové financování
- Individuální příspěvky, které jsou následně investovány do různých fondů (akcie, dluhopisy,...).
- Vyšší flexibilita.
- Vyšší riziko.

Dělení podle provozovatele

- Státní.
- Výběr příspěvků a výplatu důchodů zajišťuje stát.
- Soukromý.
- Důchody zařizují soukromé subjekty.
- Systémy spravované zaměstnavatelem a systémy spravované individuálně.
- 401(k) – soukromý správce provozuje fond pod záštitou zaměstnavatele.

Dělení na pilíře

- I. pilíř/důchodové pojištění
 - Založen na principu PAYG. Princip zásluhovosti a princip solidarity.
- II. pilíř/důchodové spoření
 - Založen na fondovém financování. Každý občan musí povinně posílat peníze na svůj účet penzijního fondu.
- III. pilíř/doplňkové penzijní spoření
 - Podobný II. pilíři, financování je ovšem dobrovolné.

STRUČNÉ DĚJINY

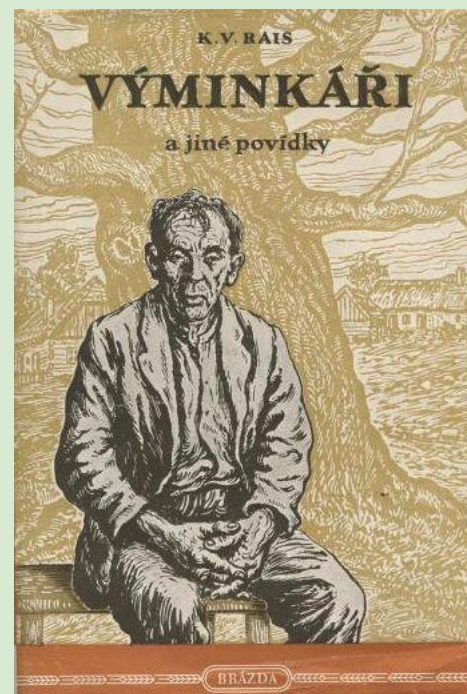
The image features a title in two lines: 'STRUČNÉ' on top and 'DĚJINY' on the bottom. The text is rendered in a bold, white, sans-serif font. Each letter is filled with a collage of US dollar bills, showing various denominations and serial numbers. The bills are layered and slightly offset, creating a sense of depth and texture. The entire title is centered on a solid black background, which is itself set against a light green gradient background that is darker at the top and bottom edges.

Pravěk, starověk

- Staří lidé de facto neexistovali, komunitní péče.

Středověk, raný novověk

- Výminky – lehčí práce, péče o vnoučata.
- Charita – svépomocná družstva, vdovské fondy.
 - Vévoda Arnošt Zbožný, 17. století
 - hornická bratrstva
- Církevní péče o neschopné práce.
 - uzákoněna 1661

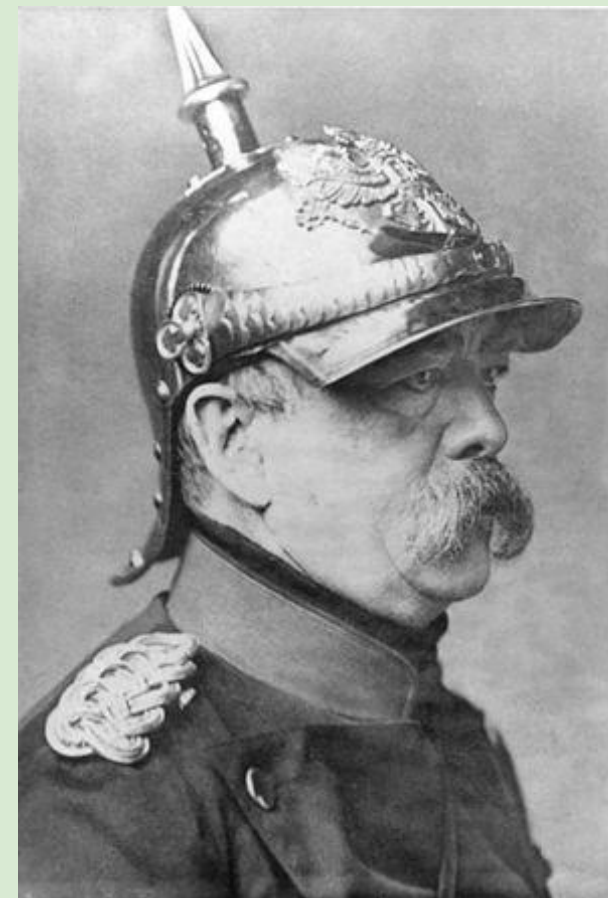
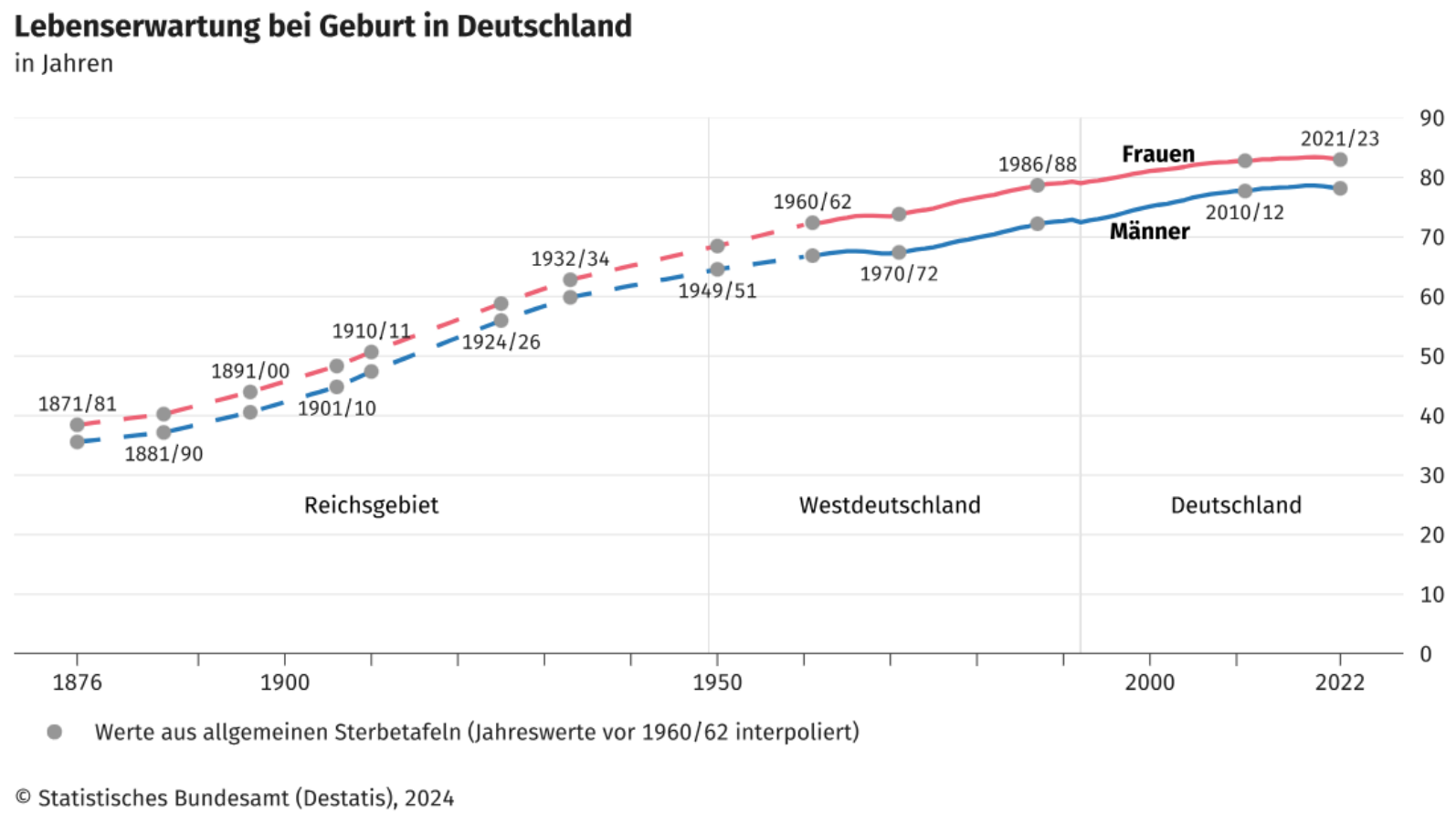
Marie Terezie

- Zavedeny penzijní normály.
 - vdovský a sirotčí důchod pro rodiny státních úředníků
 - penze pro úředníky po deseti letech uspokojivé služby

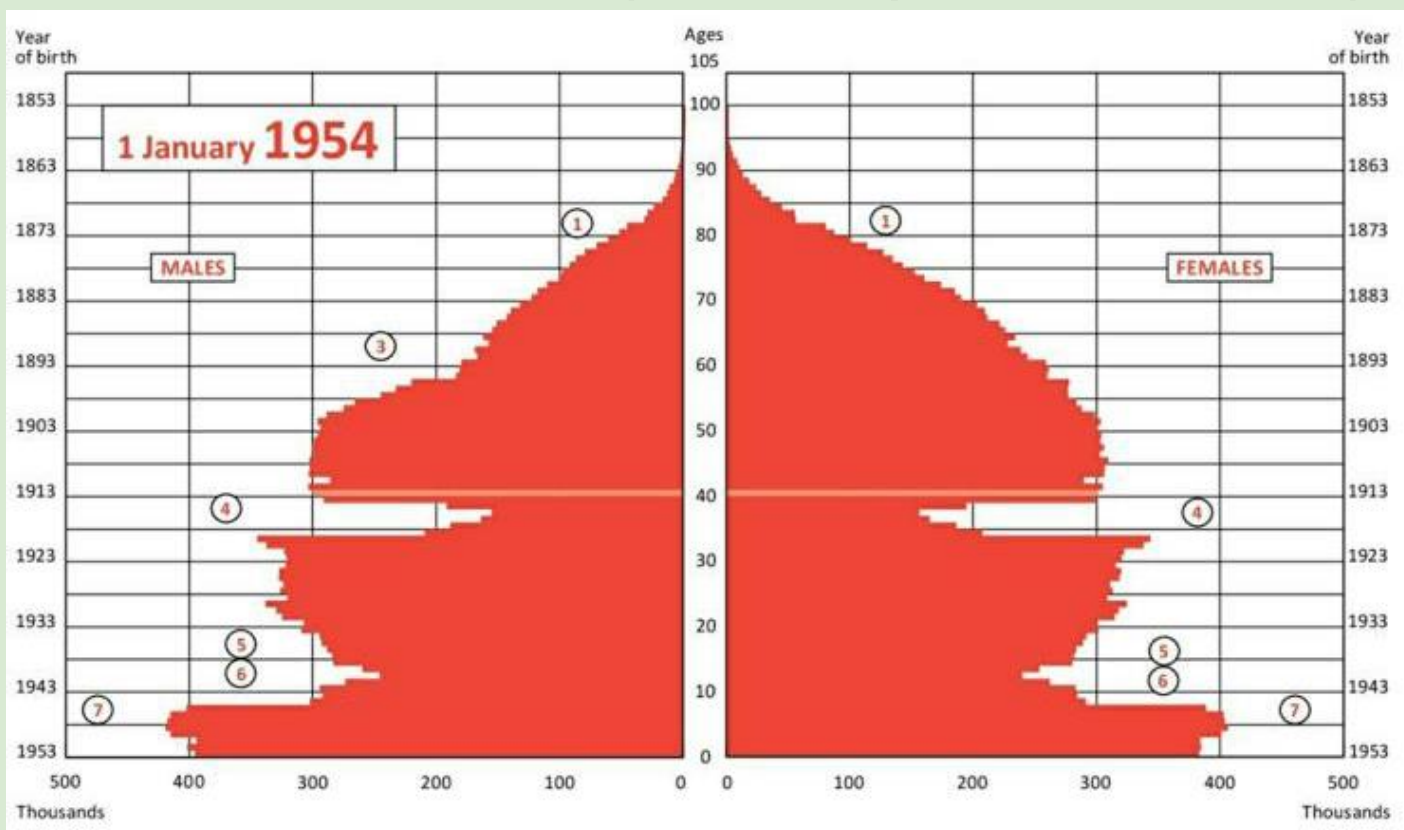
Otto von Bismarck

- 1889 všeobecný systém sociálního pojištění.
 - garance penze občanům starším 65 let

Po první světové válce

- Rozšiřování sociálních států
- Světové války v Evropě => PAYG systémy

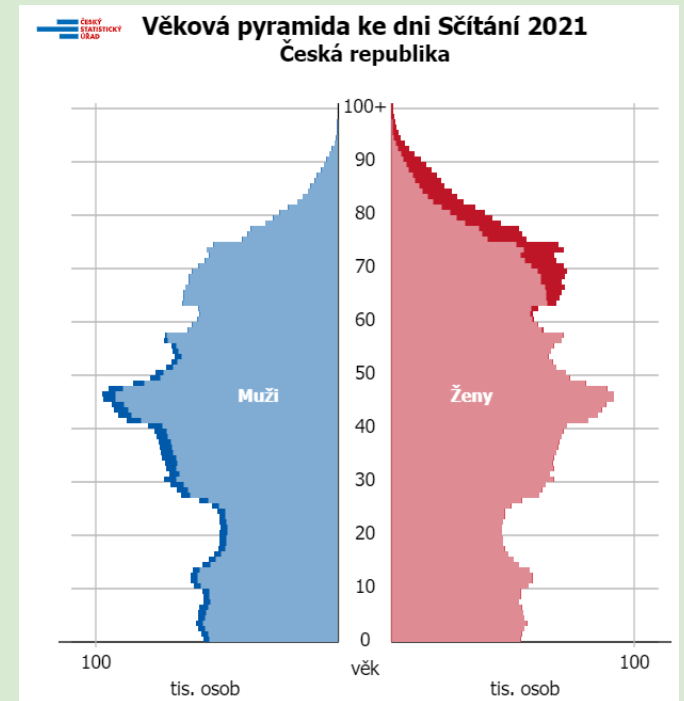
Population pyramid of France: changes from 1914 to 2014

- 1 Shortfall of births due to the war of 1870
- 2 Exceptional infant mortality in 1911 due to a summer heat wave
- 3 Military losses of the 1914-1918 war
- 4 Shortfall of births due to the 1914-1918 war (depleted cohorts)
- 5 Depleted cohorts reach childbearing age
- 6 Shortfall of births due to the war of 1939-1945
- 7 Start of baby boom
- 8 End of baby boom

zoo

ČR

- 2,37 M (~25 %) příjemců důchodu.
- Průměrně 21 080 CZK od ledna 2025.
- V roce 2023 medián 20 144, dolní decil 15 296, horní decil 25 282.
- 28 % hrubé mzdy na sociální pojištění.
- Od roku 2016 pouze I. a III. pilíř.
- Problém s demografickou změnou.
- Stát přispívá na spoření 20 % a max. 340 Kč měsíčně.

Právě se stalo

USA

- Social Security – Zaměstnanci odvádějí 6,2 % hrubé mzdy, stejně i zaměstnavatel. Průměrně pak důchody \$1 900 měsíčně.
- 401(k) – soukromý správce provozuje fond pod záštitou zaměstnavatele. Mediánní stav konta pro osoby 65+ je \$88 488, průměr \$272 588.
- IRA – individuální důchodové účty.

Chile

- Od 80. let striktně kapitálově financovaný systém.
- Zaměstnanci povinně odvádějí 10 % hrubé mzdy na individuální penzijní účet.
- Od roku 2008 byla zavedena státní podpora pro nízkopříjmové osoby.

Singapur

- Komplexní systém povinného spoření Central Provident Fund (CPF). Zajišťuje vyplácení důchodů, zdravotní péči nebo i splácení hypoték.
- Special Account (SA) – konto, která je použito na vyplácení důchodů.
- Ordinary Account (OA) - konto, která je použito na financování bydlení, vzdělání nebo další investice.
- Na CPF jde 37 % hrubé mzdy.

DĚKUJEME ZA

POZORNOST